

*Рибаченко С. П.,**здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальності 081 – Право кафедри державно-правових дисциплін Міжнародного гуманітарного університету.*

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ДОСВІДУ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У ПРИКОРДОННИХ ВІДНОСИНАХ

Анотація. У статті обґрунтовано актуальність обраної теми у контексті проведення досліджень з питань здійснення європейськими державами діяльності щодо забезпечення охорони і захисту державних кордонів.

Автором був проведений загальний аналіз праць з даної тематики та охарактеризовано зміст основних напрямків наукових досліджень.

Проаналізовано зміст нормативних актів, які регулюють діяльність ЄС та її окремих інституцій щодо забезпечення охорони і захисту кордонів, а також запобігання вчиненню правопорушень у прикордонних відносинах.

Розглянуто основні завдання та функції прикордонних служб держав ЄС, особливості здійснення ними оперативно-службової діяльності з забезпечення охорони кордонів та запобігання правопорушенням у прикордонних відносинах.

Проведено дослідження особливостей функціонування в країнах ЄС інституту адміністративної відповідальності. Розглянуто досвід зарубіжних країн з питань здійснення правоохоронними органами юрисдикційної діяльності.

З аналізу нормативних джерел ЄС з питань організації та здійснення прикордонного контролю, а також практики організації роботи прикордонних служб з запобігання правопорушенням у сфері прикордонних відносин та інших наукових джерел було запропоновано впровадити в законодавство України та превентивну діяльність Прикордонної служби наступні організаційно-правові заходи:

- забезпечити приведення вітчизняного законодавства у сфері охорони державного кордону до норм законодавства ЄС з Європейського інтегрованого прикордонного менеджменту та поступове формування спільного простору свободи, безпеки та юстиції;

- здійснити приєднання інформаційно-пошукових систем ДПСУ до мережі Інформаційної візової системи (VIS) ЄС та впровадити у пунктах перепуску на державному кордоні системи електронної ідентифікації осіб;

- впровадити у вітчизняний адміністративний процес європейську практику застосування спрощеної процедури оформлення та розгляду адміністративних справ з правопорушень, вчинених у сфері охорони державного кордону;

- запровадити європейський досвід про застосування спеціальної процедури захисту прав громадян від неправосудних рішень, шляхом подання клопотання про здійснення судового контролю, законності дій та рішень суб'єктів, що реалізують провадження у справах про адміністративні правопорушення.

- завершити процедуру прийняття нової редакції КУпАП з внесенням до нього запозичених з європейського законодавства, наведених вище правових норм, з метою

покращення дії інституту адміністративної відповідальності та створення умов для реалізації адміністративних заходів запобігання правопорушенням, вчинених у сфері охорони державного кордону.

Ключові слова: адміністративно-запобіжна діяльність, адміністративне правопорушення, адміністративний делікт, адміністративне стягнення, державний кордон, заходи запобігання правопорушенням, інтегрована система управління зовнішніми кордонами, охорона державного кордону, прикордонне законодавство ЄС, прикордонна політика ЄС, система управління кордонами, спільний простір свободи.

Постановка проблеми. Ефективна адміністративно-превентивна діяльність є важливою складовою правоохоронної політики держави. Сьогодні вона набуває нового значення, особливо у зв'язку з посиленням вимог суспільства до роботи публічної адміністрації у сфері адміністративно-юрисдикційної діяльності правоохоронних органів.

Суспільна небезпека вчинення адміністративних деліктів у сфері прикордонних відносин, та їх відносна поширеність вимагають поглибленого і невідкладного не тільки дослідження, але й вироблення ефективних, науково-обґрунтованих практичних заходів з попередження і протидії їх проявам.

Вивчення зарубіжного досвіду з протидії та запобігання вчинення адміністративних правопорушень у сфері прикордонних відносин має суттєве науково-прикладне значення для подальшого вдосконалення превентивної діяльності підрозділів Державної прикордонної служби України (далі по тексту – ДПСУ).

Ступінь наукового дослідження проблеми. Дослідженню питань правового врегулювання організації захисту державного кордону в країнах ЄС та запобігання злочинності у прикордонних відносинах, а також використанню їх позитивного досвіду були присвячені наукові праці таких вітчизняних науковців: О. В. Банчука, О. Б. Ганьба, Я. С. Галанюка І. А. Грицяка, Є. В. Додіна, Р. А. Калюжного, М. М. Литвина, О. Г. Мельникова, С. В. Міловідової, А. Ф. Мота, Н. А. Орловської, В. В. Половникова, Н. П. Тиндик, С. О. Філіппова, С. С. Шоптенко, Є. В. Шульга.

У наукових працях висвітлювалася робота системи державних інституцій з охорони кордонів ЄС, їх правове становище, стан адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері захисту кордону, надавалася характеристика змісту превентивних заходів, які застосовують прикордонні служби у протидії нелегальній міграції та транскордонній злочинності.

Однак, на наш погляд, свого подальшого поглибленого дослідження потребують питання вивчення та впровадження позитивного досвіду країн ЄС з запобігання адміністративним правопорушенням у сфері прикордонних відносин.

Формування цілей статті. Метою даної наукової роботи є дослідження змісту нормативних джерел ЄС з питань організації і здійснення прикордонного контролю та практики організації роботи прикордонних служб з запобігання і профілактики правопорушень у сфері прикордонних відносин.

Виклад основного матеріалу. В адміністративній науці, зміст низки теоретичних досліджень передбачає вивчення зарубіжного досвіду в певній сфері. Тому дослідження діяльності прикордонних органів по забезпеченню охорони кордону та протидії і запобіганням вчинення правопорушень в зарубіжних державах є одним завдань вітчизняних науковців.

Ганьба О. Б. зазначає, що кожна держава щодо питань забезпечення національної безпеки обирає та формує власний підхід щодо реалізації прикордонної політики, в якому віддзеркалюються її національні особливості [1, с. 271].

Під час реалізації стратегічного курсу України на європейську інтеграцію особливої актуальності набуває питання ефективної діяльності ДПСУ в інтересах захисту зовнішнього кордону ЄС та імплементації норм європейського законодавства з прикордонних питань правове поле держави.

Реалізація цього стратегічного завдання потребує суттєвого вдосконалення механізмів державного управління у сфері охорони державного кордону та запобігання вчинення правопорушень у сфері прикордонних відносин із урахуванням кращих європейських практик.

Результати проведеного аналізу нормативних та наукових джерел засвідчили, що питання запровадження ефективних механізмів адміністрування у сфері охорони державних кордонів є одним із стратегічних для більшості країн ЄС.

7 лютого 1992 року у м. Маастрихт був підписаний Маастрихтський договір, який набув чинності 1 листопада 1993 року і визначив так звані «три колони» (основи) ЄС: «перша колона» – Європейські Спільноти: ЄСВС, Євратом та Європейська Спільнота (замість старої назви «Європейська Економічна Спільнота»); «друга колона» – спільна зовнішня та безпекова політика; «третья колона» – співробітництво у сферах юстиції та внутрішніх справ [2, с. 12-20].

Безпека кордонів ЄС, була одним з важливих складових частин цього договору. Союзна держава має два види кордонів: зовнішні кордони та внутрішні, в наслідок чого, охорона кордонів організується та здійснюється із урахуванням наявності цих двох різновидів кордонів.

Слід відзначити, що європейське право в частині співпраці у сфері охорони кордонів охоплює норми і джерела двох правових систем – союзної та національної, причому норми ЄС мають більшу юридичну силу, ніж норми держав-членів [3, с. 242-245].

Незважаючи на те, що свої державні кордони має кожен член співтовариства, за безпеку яких мала б відповідати кожна європейська країна, питання охорони кордонів віднесено до сфери дії комунітарного права ЄС.

Для реалізації спільної зовнішньої та безпекової політики і співпраці в цих сферах правоохоронних органів були сформульовані цілі діяльності всіх інституцій ЄС, зокрема такі з них, як: 1) ствердження своєї рівноцінності на міжнародній арені,

особливо втілюючи спільну зовнішню та безпекову політику; 2) здійснення й розвиток ЄС у сфері свободи, безпеки та правосуддя, за яких вільний рух людей забезпечується поєднанням відповідних заходів прикордонного контролю, притулку, імміграції та запобіганням і боротьбою зі злочинами; 3) підтримання *acquis communautaire* (франц. – надбання співтовариства) і створення за його допомогою норм для врегулювання відносин з метою забезпечення ефективності дії механізмів і установ ЄС [2, с. 25-26].

Напрями сучасної прикордонної політики ЄС спрямовані на: створення ефективних національних, міждержавних та міжнародних механізмів управління у прикордонній сфері; забезпечення високого рівня безпеки громадян та вільного пересування через кордони; створення дієвої системи протидії транскордонним викликам і загрозам, насамперед міжнародному тероризму та незаконній міграції; запровадження наднаціональної системи аналізу ризиків і кримінального аналізу в прикордонній сфері; надання пріоритету превентивним заходам у діяльності з протидії правопорушенням; а також проведення ефективної міждержавної співпраці з питань безпеки кордону, здійснення ефективного прикордонного контролю та візової політики на зовнішніх кордонах ЄС; послідовне проведення гармонізації національних законодавств із прикордонних, імміграційних, візових та інших прикордонних питань тощо.

З метою реалізації наведених завдань було запроваджено систему інтегрованого прикордонного менеджменту, під яким розуміється – широке запровадження сучасних інформаційних технологій, конгруентних комунікаційних структур та інформаційних баз даних для країн-членів ЄС, і яка є основою управління прикордонною безпекою країн-членів ЄС.

Основні концептуальні підходи європейських країн до запровадження системи інтегрованого прикордонного менеджменту ґрунтуються на комплексних заходах, що спрямовані на: спільну оцінку ризиків та загроз на кордоні; запровадження ефективного прикордонного контролю; співпрацю у кримінально-розвідувальній та оперативній сферах; проведення спільних операцій на кордонах ЄС; підготовку персоналу за єдиними стандартами ЄС; міжнародну співпрацю та кооперацію у тому числі з країнами, що не входять до складу ЄС [4, с. 93].

Відзначимо, що одним із пріоритетних напрямів діяльності ЄС вважається поступове формування простору свободи, безпеки та юстиції (далі – ПСБЮ). Створення такого простору є складним завданням, адже він має внутрішній і зовнішній аспекти й потребує гармонійного розвитку всіх трьох складових: 1) свободи, 2) безпеки; 3) юстиції.

На думку Галанюка Я.С. політика спільного прикордонного простору уявляє собою комплекс політико – дипломатичних, режимних заходів, що впроваджуються країнами-членами ЄС на наднаціональному рівні щодо спільної охорони та захисту національних державних кордонів та зовнішнього кордону ЄС, наділивши відповідні прикордонні служби усіма повноваженнями, необхідними для виконання поставлених завдань [6, с. 45-46].

Таким чином, головними складовими ПСБЮ є усунення контролю щодо осіб на внутрішніх кордонах і спільна політика з питань контролю за зовнішнім кордоном ЄС, надання притулку, імміграції. Євросоюз поступово уніфікує правила і норми, що стосуються здійснення контролю на кордонах.

З метою забезпечення контролю та нагляду за перетином зовнішніх кордонів в ЄС створюється інтегрована система управління зовнішніми кордонами. Для координації політики у цій сфері 2004 року була створена Європейська агенція з управління оперативною співпрацею на зовнішніх кордонах держав-учасниць Європейського Союзу (Фронтекс).

Основні завдання Фронтекс полягають у координації оперативних дій держав-учасниць щодо охорони зовнішніх кордонів; розвитку інтегрованої моделі оцінки ризиків; наданні допомоги державам-учасницям у підготовці персоналу національних прикордонних служб; наданні допомоги державам-учасницям під час організації спільних операцій із депортації нелегальних іммігрантів тощо.

Відзначимо, що співпраця на рівні ЄС не заважає країнам-учасницям вживати власних заходів із підтримки громадського порядку й охорони внутрішньої безпеки. Ураховуючи особливості охорони кордонів на різних ділянках, частина повноважень для врегулювання питань локального значення передається країнам-учасницям ЄС. Крім того, під власну відповідальність держави-учасниці можуть запроваджувати інші форми співробітництва між компетентними службами своїх відомств для забезпечення національної безпеки на кордонах [7, с. 161].

Існуючі ж нормативно-правові документи ЄС визначають лише основні положення у сфері прикордонного контролю. Так, Кодекс Шенгенських кордонів є першим в історії ЄС кодифікованим актом, в якому зібрано основні правила з питань перетину державних кордонів фізичними особами [8].

Доповнення до Шенгенського кодексу кордонів 2016 року закріпили становище, відповідно до якого охорона зовнішнього кордону та протидія незаконному в'їзду на територію ЄС була покладено на національні прикордонні формування. У відповідності з цим було утворено більш ніж 50 органів, які виконують функції контролю за кордоном, відповідно до положень шенгенського права. У більшості країн ЄС міністерство внутрішніх справ (або їх федеральні аналоги) здійснюють або контролюють одну чи декілька функцій прикордонної служби. У третині всіх країн міністерство внутрішніх справ є головним або єдиним відповідальним міністерством [9].

З аналізу нормативних актів, які регламентують порядок охорони кордонів можна зробити висновок, що прикордонна безпекова політика ЄС, у більшості своєї, зосереджена на протидії нелегальній міграції, тому основні заходи у сфері охорони кордонів будуються на запобіганні та усуненні проявів цього суспільного явища.

Заходи з протидії нелегальній міграції включають в себе сім напрямів діяльності: 1) попередження нелегальної міграції в третіх країнах; 2) співпрацю дипломатичних представництв щодо видачі віз і вирішення міграційних питань. 3) Заходи, які проводяться на кордоні у пунктах пропуску. Під час перетинання зовнішніх кордонів (а при необхідності і внутрішніх) всі громадяни підлягають перевірці прикордонною поліцією. 4) Представництво ЄС в аеропортах держав. В тих країнах, через які прибувають найбільші потоки нелегальних мігрантів створено інститут радників. Вони надають поради та навчають персонал аеропортів з метою недопущення потрапляння нелегальних мігрантів у літаки, виявлення підривок документів ще під час реєстрації в аеропорту. 5) Превентивні заходи, які частково проводяться за кордоном з персоналом транспортних під-

приємств – перевізників. Передбачають організацію взаємодії між працівниками прикордонної охорони і авіаперевізником. 6) Превентивні заходи, які проводяться безпосередньо на кордоні, з метою запобігання незаконному в'їзду нелегальних мігрантів, притягненню до відповідальності та подальшої їх депортації, а також протидії проявам транскордонної злочинності. Включають у себе два елемента заходів: а) здійснення контролю під час перетинання державного кордону – при проведенні ідентифікації особи, виявлення підривок паспортних документів, встановлення підстав для в'їзду на територію ЄС; б) під час патрулювання території «зеленого кордону» (ділянки між пунктами пропуску) – проводяться спільні патрулювання (рейди), з поліцією, обмін інформацією через консультаційні пункти з сусідніми державами. 7) Охорона внутрішніх кордонів ЄС охоплює діяльність прикордонних поліцій суміжних держав, діяльність яких будується на вимогах інституцій (органів) ЄС та взаємних домовленостях. В процесі взаємодії прикордонних служб на території країн-учасниць створюються місця спільного несення служби, для обміну інформацією про події, що сталися в прикордонному районі, її аналізу та передачі [10, с. 167].

Нагадаємо, що однією з складових механізму запобігання адміністративним правопорушенням на державному кордоні є інститут адміністративної відповідальності. Тому, на наш погляд, має сенс звернутися до питання дослідження досвіду зарубіжних країн з питань здійснення правоохоронними органами юрисдикційної діяльності у сфері прикордонних відносин.

На думку Банчук О.В. кримінальне та адміністративне законодавство європейських держав ЄС має надзвичайне різноманіття врегулювання. Історичне походження адміністративних порушень кримінального права полягає в тому, що всі види порушень у XX столітті в європейських державах вважалися виключно в межах кримінального права [11].

Однак такі фактори, як розширення сфер державного регулювання і необхідність підвищення ефективності заходів впливу, призвели до передачі частини функцій суду у справах вчинення правопорушень невеликої суспільної небезпеки до адміністративних органів.

Слід зазначити, що у жодній із країн ЄС немає єдиного нормативного акту, в якому поєднуються склади адміністративних деліктів. Більшість держав мають закони змішаного характеру, в яких поєднують загальні матеріальні положення (про адміністративні порушення, суб'єкти відповідальності, стягнення тощо) та процесуальні положення про застосування заходів примусу і накладення стягнення.

Відзначимо, що процесуальне адміністративно – деліктне законодавство країн ЄС неоднорідно у питанні правової природи, ступеня систематизації, обсягу повноважень адміністративних органів але процедура застосування адміністративних стягнень всіма державами стала єдиною підставою для відокремлення адміністративних деліктів з кримінального права.

Пряма вимога про необхідність визначення адміністративних деліктів у нормах законів існує лише у законодавстві Швейцарії, Італії, Греції, Іспанії та Португалії. У інших державах склади адміністративних деліктів та застосування стягнень стягнення встановлюються як в законах так і у підзаконних актах.

У всіх європейських державах юридичні особи нарівні з фізичними можуть нести відповідальність за адміністративні правопорушення. Тільки Австрійської та Італійської республіках суб'єктами скоєння правопорушень виступають лише фізичні особи, але на юридичних осіб може накладатися обов'язок нести відповідальність у вигляді сплати штрафу.

Слід відзначити, що стягнення – виступає одним із основних критеріїв в законодавстві країн ЄС для розмежування сфери застосування кримінального та адміністративно-деліктного права. Історичний розвиток законодавства у Європі полягав у виділенні з кримінального права в окрему сферу тих протиправних діянь, за які могли призначатися фінансові штрафи. Тому до сьогодні, основним видом стягнень в адміністративно-деліктному законодавстві всіх європейських держав залишаються штрафні санкції [12, с. 134].

Окрім штрафу, у законодавстві держав ЄС передбачається застосування і інших видів стягнень. Такими стягненнями в окремих країнах є позбавлення певних прав різного характеру (на здійснення підприємницької діяльності, володіння певними об'єктами (предметами), вилучення предметів, отримання фінансової допомоги від держави тощо). Тільки в законодавстві Австрії та Швейцарії має місце застосування такого стягнення як – короткострокове позбавлення волі за скоєння адміністративного делікту, слід відзначити, що у Франції застосування такої санкції було скасовано у середині ХХ століття.

Якщо ми говоримо про адміністративні правопорушення та адміністративні санкції, то для правового поля європейських держав це означає діяльність адміністративних органів з притягнення осіб до відповідальності в адміністративному (позасудовому) порядку. Судові органи здійснюють лише правосуддя, а у цій сфері деліктного законодавства, уповноважені лише на надання дозволу щодо застосування заходів процесуального примусу та перегляд рішень органів публічної адміністрації щодо призначення стягнень.

На думку О.А. Банчук, серед ознак, спільних для адміністративного законодавства всіх європейських держав, можна визначити: історичне походження адміністративних порушень шляхом виділення з кримінального законодавства, визнання предметами відповідальності фізичних осіб та юридичних організацій, встановлення основного виду стягнення у вигляді штрафу, наявність додаткових заходів адміністративного примусу до правопорушників, відсутність повної систематизації, крім адміністративних покарань. Наявність правових протиріч в межах одного нормативного акту тощо [11].

Аналіз джерел з теми нашого дослідження, дає змогу узагальнити, що серед усіх адміністративно-юрисдикційних проваджень найбільш нормативно та організаційно врегульовані як в Україні, так і в країнах ЄС, є провадження у справах про адміністративні правопорушення. При цьому їх процедура розгляду та рішення в окремих державах має свої особливості та специфіку. Наприклад, для європейських країн романо-німецької правової системи особливостями реалізації процедури розгляду та вирішення справи про адміністративний проступок є: 1) здійснення процесуальних дій (затримання осіб, огляд місця події, опитування осіб та ін.) відбувається лише за умови наявності юридичних та фактичних підстав настання адміністративної відповідальності за конкретне правопорушення; 2) загальнообов'язкове забезпечення прав і свобод громадян у ході адміністративної процедури (повідомлення про причини

затримання, декларація про збирання доказів, подання скарги на дії органів державної влади, декларація про правову допомогу та ін.); 3) можливість проведення скороченої адміністративної процедури (за умови беззаперечного визнання правопорушником своєї провини та згоди на сплату штрафу).

З проведеного нами дослідження адміністративно-деліктного законодавства країн ЄС можна зробити наступний висновок, що здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення в Україні мало чим відрізняється від аналогічних процедур у європейських державах. Адміністративне провадження в Україні також здійснюється відкрито із забезпеченням захисту прав та свобод громадян. Аналогічною є і система органів, що уповноважені проводити адміністративні провадження, яка є досить розгалуженою та взаємно підпорядкованою в правоохоронній системі.

Водночас слід звернути увагу на досвід європейських держав щодо впровадження скороченої процедури розгляду справи. КУпАП також встановлює можливість здійснення спрощеного провадження у нашій країні, але воно стосується лише справ про порушення правил у сфері дорожнього руху. На наш погляд, цілком виправданим було б введення його і для інших незначних адміністративних правопорушень, які вчиняються у сфері прикордонних відносин, за умови беззаперечного визнання правопорушником своєї провини та згоди на сплату штрафу.

Також досить цікавим для нас є європейський досвід адміністративно-юрисдикційного законодавства країн ЄС про застосування спеціальної процедури захисту прав громадян від неправосудних рішень, а саме подання клопотання про здійснення судового контролю, що полягає в перевірці судом законності дій та рішень суб'єктів, що реалізують провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Система запобігання адміністративним правопорушенням зарубіжних країн також має свої особливі властивості. Кримінологічне законодавство ЄС передбачає забезпечення сучасних й передусім некаральних (профілактичних, про активних) підходів до скорочення правопорушень, обмеження криміногенного потенціалу суспільства і мінімізація негативних проявів злочинності. Окремі з них містяться у Рекомендації Р(96) 8 Політики боротьби зі злочинністю в Європі, що змінюється, Прийнятої Комітетом міністерства країн-учасниць Ради Європи у 1996 р. [13, с. 7-38].

У цьому документі було підкреслено, що європейські країни мають будувати політику захисту від протиправної діяльності на таких основних напрямках, як: 1) соціальна превенція (продумана соціально-економічна політика, правова освіта, інформування населення тощо); 2) ситуаційна превенція (зменшення можливостей для вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень); 3) індивідуалізація протиправних проявів, розвиток альтернативних заходів покарання замість позбавлення волі, ресоціалізація засуджених, надання допомоги жертвам злочинів [13, с. 7 – 38].

Цей та інші нормативно-правові акти ЄС у сфері захисту від злочинності у цілому кореспондується з положеннями Резолюції ООН 2002/13 «Керівні принципи запобігання злочинності». В яких наголошується, що успіх запобігання злочинності полягає у його комплексності, що проявляється у необхідності вжиття як загально-соціальних заходів, так й інших спеціальних превентивних заходів: зменшення можливостей, збіль-

шення ризиків для заняття злочинною діяльністю, мінімізації її життєздатності, проектування фізичного простору у містах і селах, вживання заходів ситуаційного запобігання правопорушенням [14, с. 17-20].

З наведеного можна зробити висновок, що головною ідеєю сучасного європейського законодавства у сфері і протидії злочинності є, із одного боку, положення про неможливість повної ліквідації злочинності, а лише утримання її у певних безпечних для суспільства межах, а, з іншого, – широке застосування правових та організаційних інновацій у правоохоронній діяльності.

Висновки. Аналізуючи міжнародний досвід у зазначеній сфері, українське законодавство має адаптувати інститут адміністративної відповідальності та інститут адміністративно-запобіжних заходів до сучасних вимог з врахуванням тенденцій адміністративної відповідальності зарубіжних країн і обрати оптимальну модель.

Перспективним напрямком оновлення законодавства в адміністративно-деліктній сфері і досі залишається приведення вітчизняного законодавства у сфері забезпечення охорони державного кордону до норм Європейського інтегрованого прикордонного менеджменту та поступове формування спільного простору свободи, безпеки та юстиції.

Для ефективного реформування інституту адміністративно-запобіжних заходів варто звернути увагу, перш за все, на міжнародний досвід правового регулювання інституту адміністративної відповідальності. У зв'язку з цим, доцільним, на наш погляд, буде прийняття нової редакції КУпАП з проведенням повномасштабної кодифікації чинного законодавства України в цій сфері.

Література:

1. Ганьба О. Б. Основні підходи щодо забезпечення прикордонної безпеки з урахуванням досвіду окремих європейської і світових держав. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. № 2. С. 268-272.
2. Грицяк І. А. Право та інституції Європейського Союзу: навчальний посібник. К.: «К.І.С.», 2006. 300 с.
3. Міловідова С. В. Зарубіжний досвід запобігання правопорушенням та шляхи його запровадження для України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3-1. С. 242-245.
4. Литвин М. М. Інтегроване управління кордонами: підручник. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ. 2011. 496 с.
5. Мельников О.Г. Державне управління у сфері прикордонної безпеки в умовах європейської інтеграції України: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 Теорія та історія державного управління. К., 2010. 223 с.
6. Галанюк Я. С. Напрями взаємодії Державної прикордонної служби України з органами публічної влади у сфері прикордонної безпеки. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. Серія: Державне управління. 2018. № 2. С. 41-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2018_2_8. С. 45-46.
7. Калюжний Р. А., Кушнір І. П. Правове забезпечення взаємодії публічної адміністрації у прикордонній сфері: монографія. К.: «МП Леся», 2015. 224 с.
8. Шенгенський кодекс о границах 2006 г. (Регламент (ЕС) № 562/2006 Европейского Парламента и Совета от 15 марта 2006 г., устанавливающий Кодекс Сообщества о режиме пересечения людьми границы). URL: http://eulaw.edu.ru/documents/legislation/schengen/schengen_code.htm

9. Балендр А. Класифікація прикордонних відомств країн Європейського Союзу за типом підготовки персоналу. *Військова освіта*. 2018. № 2. С. 28-42.
10. Байдук І. І. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії Державної прикордонної служби України з правоохоронними органами: дис... на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. Сумський державний університет, Суми, 2021. 235 с.
11. Банчук А. В. Право об административных нарушениях опыт стран Западной и Восточной Европы, требования Европейского Суда по Правам Человека и стандарты Совета Европы. URL: <https://lprc.kz/wp-content/uploads/2020/05/Analiticheskij-doklad.pdf>.
12. Шульга Є. В. Правове регулювання адміністративно – деліктних відносин: зарубіжний досвід. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 133-138. URL: <http://apnl.dnu.in.ua>
13. Politique criminelle et droit penal dans one Europe en transformation – Conseil del'Europe. Mars 1999. P. 7-38.
14. Конгрессы ООН по предупреждению преступности и уголовному правосудию: сборник материалов: в 3-х книгах / под общ. ред. В.В. Голины. К.-Х.: Право, 2013. Кн. 3. 2013. 168 с.

Rybachenko S. Application of the positive experience of the countries of the european union in the field of crime prevention in border relations

Summary. The article substantiates the relevance of the chosen topic in the context of conducting research on the implementation of activities by European states to ensure the protection and protection of state borders.

The author conducted a general analysis of works on this topic and characterized the content of the main areas of scientific research.

The content of the normative acts that regulate the activities of the EU and its individual institutions regarding the protection and protection of borders, as well as the prevention of offenses in border relations, has been analyzed.

The main tasks and functions of the border services of the EU states, the peculiarities of their implementation of operational and service activities to ensure border protection and prevention of offenses in border relations are considered.

A study of the peculiarities of the functioning of the institute of administrative responsibility in the EU countries was carried out. The experience of foreign countries on the implementation of jurisdictional activities by law enforcement agencies is considered.

Based on the analysis of EU normative sources on the organization and implementation of border control, as well as the practice of organizing the work of border services to prevent offenses in the field of border relations and other scientific sources, it was proposed to introduce the following organizational and legal measures into the legislation of Ukraine and the preventive activities of the Border Service:

- to ensure the bringing of domestic legislation in the field of state border protection to the norms of EU legislation on European integrated border management and the gradual formation of a common space of freedom, security and justice;
- connect the information and search systems of the DPSU to the EU Visa Information System (VIS) network and implement electronic identification systems at the border crossing points;
- to introduce into the domestic administrative process the European practice of applying a simplified procedure for registration and consideration of administrative cases on offenses committed in the sphere of state border protection;
- to implement the European experience of administrative-jurisdictional legislation on the application of a special procedure for the protection of citizens' rights against unjust decisions, by submitting a petition for judicial control,

the legality of actions and decisions of subjects implementing proceedings in cases of administrative offenses.

– to complete the procedure for adopting a new version of the Code of Administrative Offenses with the inclusion of the above-mentioned legal norms borrowed from European legislation, with the aim of improving the functioning of the institution of administrative responsibility and creating conditions for the implementation of administrative measures

to prevent offenses committed in the sphere of state border protection.

Key words: administrative preventive activity, administrative offense, administrative delict, administrative penalty, state border, measures to prevent offenses, integrated system of external border management, state border protection, EU border legislation, EU border policy, border management system, common space of freedom.